

Dvojí nominativ, dvojí akuzativ, dvojí verbum finitum ve větě

A. Týž pád dvakrát

a) zdánlivě, jako výsledek **homonymie pádů** (nerozvívám, ale připomínám na prvním místě)
De "Platonismo" Patrum. Textus collegit et notis illustravit R. Arnou

b) stejný význam pádu

b1) **několikanásobný větný člen** (může být i asyndetický, tj. beze spojky, někdy dokonce i bez interpunkce; pojmy obvykle buď spřízněné, nebo kontrární):

Amicus cognoscitur amore more ore re (podle Verg.) :

honorem decorem leporem (hymenaeus čili svatební píseň z Magdeburku)

volēns nōlēns; volentem nōlentem I

b2) **přístavek** (další pojmenování téhož):

Iēsus filius Nauē : Jošua, syn Núnův

in diēbus Hērōdis rēgis Iudae :

(occīdit) Og regem Basan :

a v kterémkoli jiném pádu:

Iēsū, fili Deī vīvī :

cum Zebedaeō patre eōrum :

Náročnější na porozumění jsou

c) různé významy pádu

Může se týkat každého pádu, snad kromě nom. a vok., např. ablativu, který má funkcí mnoho:
qua cum tota nocte abusi essent Idc 16,2 — možný postup úvahy:

1. VF je *abūsī essent*, (*ab*)*ūtor* má vazebný ablativ (*quā*) - jde o lévítovu ženu;

(2. *quā* je sice vztažné, ale na začátku větného celku plní funkci navazovací: *a ji*)

2. (*tōtā*) *nocte* je naprosto obvyklý ablativ časový (s předložkou *cum* by byl nevidaný);

3. pro *cum*, ač stojí mezi dvěma ablativy, zbývá role časové spojky (sečtější vidí ihned tzv. *cum historicum* s konj. plpf. *cum abusi essent*)

Tedy překlad: *a když ji celou noc zneužívali.*

c1) **při vazbě AblAbs** jsou v ablativu jak **participium**, tak **substantivum**; v obtížnějších kontextech, např. se zpodstatněnými participii, se rozliší podle pravděpodobnosti:

confutatis maledictis | flammis acribus addictis | voca me cum benedictis (Dies irae) :

.....

c2) **ve vazbě AcI** může stát **předmětový akuzativ** navíc k akuzativu podmětovému:

Sciō eum (podmětový) *hunc librum* (předmětový) *lēgisse* :

Sciō hunc librum eum īnstīgāvisse :

Pak je třeba zvážit, kdo/co z obou akuzativů je pravděpodobnější podmět k ději vyjádřenému infinitivem. Kromě toho bývá podmětový akuzativ hned za VF, zatímco předmětový stává u infinitivu, tj. před ním nebo za ním: *Sciō tē librōs legere / Sciō tē legere librōs* :

..... . U složených infinitivů může pomoci shoda participia v rodě a čísle s podmětovým substantivem, ovšem ne vždy:

Sciō eōs hanc solūtiōnem admīrātōs esse :

Sciō eōs etiam inimīcōs veritōs esse :

c3) **doplněk** (zhruba řečeno: vlastnost vázaná na děj)

V Č bývá odlišen výrazněji, např. instrumentálem, v L bývá ve shodném pádu:

Lucia zvolili konzulem / za konzula : Lucius cōsul creātus est / Lucium cōsulem creāvērunt
Verbum Caro factum est :

Sem patří i tzv. **dvojí akuzativ**, zvaný také akuzativ „osoby a věci“, ale může jít i o akuzativ osoby a funkce aj.:

poposcit iūdicēs veniam :

date mihi puellam hanc uxōrem :

B. Dvojí verbum finitum

Reliktem původně samostatných konjunktivních a imperativních hlavních vět – neboli pozůstatkem stavu, kdy se z původně bezspoječné parataxe (přířazování vět) vyvíjela hypotaxe (vyjadřování závislosti větou vedlejší se spojkou; srov. N1 S 315--318 a 344.) – jsou výrazy, které vypadají jako **druhé VF v téže větě**. Existuje několik typů takových vyjádření:

a) *age trānsfer*

imper. + imper.

: *tak překládej* — *age* je imperativ pokleslý v částici zesilující imperativ (srov. rus. *davaj*, čes. citosl. *hele, hle* < *heled'* < *hled'*);

b) *parce quaesō, dā quaesumus*

imper. + ind.

: *ušetř prosím; dej, prosíme* — defektivní sloveso *quaesō* má platnost vsuvky;

c) *comparet oportet, condemnētis necesse est*

ind. + konj.

: *musí si obstarávat (je třeba, aby si obstarával); musíte odsoudit* — jde o typy s impersonálními výrazy, po nichž v nezkrácené podobě následuje obvykle inf. vazba nebo věta *s ut*; ve struktuře beze spojky je *oportet* tu na přechodu v modální částici;

d) *dā sciāmus, vultis dīmīttam, venīte adorēmus*

imper. + konj.

: *dej nám poznat; chcete, abych propustil (Chcete? Propustím); pojďme se poklonit* — místo imperativu, který pro 1. osobu není k dispozici, resp. místo věty *s ut*, stojí konj. přací nebo vybízející;

e) *vellem scrīberēs*

konj. + konj.

: *chtěl bych, abys napsal* — po konjunktivu hypotetickém následuje druhý, který zastupuje větu *s ut*.

Aliquot (viii) sententiae ad exercendum

1. Docebit mites vias suas. Ps 24,9
2. Indue nos viscera misericordiae. PrecesLaudSabHebdIQ
3. Praebe verbum tuum lucernam pedibus nostris. PrecesLaudFerVHebdIQ
4. Fac nos offensas sapientiae atque bonitati tuae illatas expiare. PrecesLaudFerVHebdIQ
5. Et Constantinum quidem Magnum ait duntaxat spoliasset templum, Constantium vero ejus filium prohibuisse Sacrificia. ()
6. Dicitur te necasse filios sororis tuae duos. (Acta Concilii Cirtensis, zápis o odsouzení k ukamenování)
7. Vultis ergo dimittam vobis regem Iudaeorum? Mc 15,9
8. Alteri vivas oportet.
9. Tamen, sicut supra diximus, doleamus necesse est, quod nulla ciuitas impune latura sit sanguinis nostri effusionem. (TertAdScapulam 3)